

una -RR- suscitadora de la tossuderia d'aquest animal. En definitiva un origen així tampoc no fóra inconcebible en el cas de MARR-, en etapes remotes; potser fins a això hem de deixar ajustada, sense tancar-la, aqueixa porta. Però hipocròstic o no, el mot ja hagué d'existir en les llengües pre-romanes.

DERIV.: *Marrana*, veg. supra l'ús pirinenc, però quasi tot el que porta l'*AlcM* en aquest article⁹ són castellanismes intolerables i confusionaris: 'tossut' no és 'brut' ni 'indecent' i només aquella noció és catalana en aquest mot; del cast. *marrano* 'bacó' i 'jueu o sarraf vergonyants', sense cap relació amb el nostre mot (< àr. *mabram*) basti el que he dit a dalt i l'article extens del DCEC/DECH; exclouem també els seus derivats *marranada* i el grosser confusionisme *marrancó*: cat. *bacó* × cast. *marrano*. En *marranxó* ja és més possible que hi hagi substància autòctona per més que s'apliqui al porcell, car ací ja s'atenua el sentit amb el quasi-sufix diminutiu (d'origen potser mossàrab) -xó, i el porcell és sovint tossudet, comparable a un petit marrà: afegim-hi la influència de *ganxó*, *galanxó*... *Marrana*, § 6, no està documentat (no Lab. 1840-88).

Marranejar mai no ha significat 'fer porcades o indecències' sinó 'plorar o cridar tossudament o escandalosa' (cites d'aquest ús correcte en NOLLER i PONS MASS., *AlcM*, § 2). *Marraner* 'manyac, amoixador', mallorquí (BDLC VI, 137; VII, 157); car les velles ovelles i marrens sovint serveixen de guia del ramat, amb afalac del pastor; men. *marrà* «guapo, polít, agradós», Ferrer Ginart (Rond., 222); *marraneria* 'afalac' i d'altra banda 'tossuderia', però mai 'porcada, indecència'. *Marranis*. Però per a *marranet* en els dos sentits, veg. MARGUÀ. *Marranut*.

De *mardà*: *amardanar el bestiar (ganao)* val., que a Alcúdia de Crespins em definien «no vendre'l», car llavors és necessari proveir-lo de marrà per a la reproducció.

Heus ací ara els mots antics i importants. *Marrir* [1896, Massó Torrents] «cobrir el marrà a les ovelles»: «va veure sortir un marrà de dintre de l'aigua, que les hi va marrir totes», *Croquis Pirinencs* 1, 22 (corregiu la cita desplaçada en DECH III, 862, n. 2); la mateixa llegenda demoníaca em contava un vell pastor conflentí: «aquell marrà les va mēri totes (les fedes)» (Conat, 1960), i amb variant prefixal [Bulbena, 1905] em contaven a la Vall de Lavansa que del paorós forat «del Bavoré(r) va sortir un mařa nēgre (i se n'alegrava) el pastor perquè amařis totes les ovelles» (1964); a la Vall de Boi *marrir-se* 'copular-se el bestiar de llana' (1953), també *marrir* 'fer concebre (l'ovella)': «pobrets de naltres, dos hòmens per a tres mil ovelles: no se'n va maři cap!» (1970); també mall. *amarir-se* (Manacor, BDLC VII, 57). I a desgrat del fet que a l'Alt Arag diuen *ez mardàns* amb -rd-, a Bielsa sento *maři-se laz guēlas* (1965), i a un altre, *ya se mařēiřen laz guēlas* 's'aparien amb el marrà' (id.). Segons Kuhn (ZRPb. I.V, 620) hi hauria també (a) *mareber* 'cobrir', 'anar calenta' en alguna part de l'Alt Aragó. *Marriotxa* '(ovella, cabra) eixorca', ribag. cf. el que he dit supra del gall. *marroa*.

Marrec eiv. «choto», PzCabr. (o sigui 'anyellet'), mentre que Spelbrink hi troba *māřēk* 'verro' («eber», BDC xxv, 57-8) (?), i també *marrec* seria 'xai' a StJoan Despí (DAG.). Ara bé d'aquí deu provenir el cat. central *marrec*, terme familiar —més o menys despectiu— per a 'xicotet, bordegàs' [DAG.; Massó T., *Croquis*; Ruyra, *Pinya de R.*], amb trànsit semàntic igual al de l'anglo-americà *kid* 'cabrit' > 'nen', i xilè *cabro* 'noi' (*AlcM* 'tossut', i Faraudo cita d'un inv. «un libre en què ha una lectura de *marrech* de nou, qui és de paper», *MiscFabra*, p. 161) i així s'aplicaria ja a un minyonet de nou anys en el S. XIV (?), potser tanmateix sí, si fou llegit directament per Faraudo, si bé tot plegat és un poc singular, i si no hi ha interpolació, car llavors essent «de paper» no podria ser de pell de marrà-pergamí; *marreca* 'prostituta' l'he sentit a algú ja c. 1930, crec a Bna. (si bé no apareix fins alguna ed. recent del Lab., però encara mereix menys crèdit la cita de *marreca* 'noieta innocent' en Girbal i Jaume). Men. «*marrèco* poi [menjança]»; patre-nostre o somereta del Bon Jesús (Alaior); nom que 's dóna a bōu de feina; homo magre, arrufat; per fer por als al·lotets: «Ài, que ve es *marrèco*!» (Camps Merc., *Folk. Men.* I, 324, sembla que mereixi crèdit, tot i l'etimologia *Marràquex* que ens vol fer empassar, però tot això recorda les llegendes del marrà dimoni que ja hem vist); cf. encara «*pato marnéco* ou *marreco*», Leite de Vasc. (Alemtejo, *RLus.* IV, 67); en portuguès «querquedula crecca, adj. corcovado; astuto, sagaz».

CPR.: *Marraquina* 'os del taló o astràgal dels quadrúpedes', que *AlcM* dóna i documenta com a propi de Menorca, però ja consta com a antic en el Princ. [1507]: «*marraquina* de animal gran: talus; *marr.* de animal petit: taxillus; *marr.* en grec: astragalus» (Busa-N., D-v-4f.), i Lab. (1840) *marraquina* ant., Belv. *marriquina* ant. Deu venir de *marrà quınca*! compost imperatiu, com si dignéssim 'osset de marrà dringa, sona' en fer-lo petar a terra (cf. QUINCALLA, DRINGAR, fr. *tinter*); i essent un joc d'atzar, subjecte a supersticions, és natural que preferissin un osset d'un animal de fama meravellosa com el marrà («joc de l'osset» en dèiem els marrecs de Bna., c. 1913). Des del Busa-N. el mot pogué passar a OPou, si bé aquest ho dóna amb una variant i algun detall més, referint-ho a l'anatomia humana: «les clavilles, *malleoli*: enfora són exides y endins cavades; lo que està en mig de les clavilles, o lo garró, *talus*, diu-se *marranquina* [és a dir: propagació de nasal]; lo peu --- de les clavilles en avall té la *marrācha*, os macis, diu-se *talus*, *astragalus* --- debax de la *marrāquica* [sic] està lo os del taló --- diu-se *calx*, *calcaneū*, *pterna*» (ThPu., ed. pri., a. 1575, p. 263).

També a l'illa d'Eivissa (on hi ha -ari per contaminació de *Maria, marica*): «Nuestro juego de la *marriquina* —que así llamábamos a la taba— era diferente [del descrit en *AlcM*]: las cuatro caras laterales tenían los nombres de *cul*, *post*, *rey* y *corretja*, y entraban también en el juego las dos extremidades, que denominábamos *tots*, JnCastelló (*Ibiza y Formentera*, 79).